

EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 25.11.2011
COM(2011) 832 galīgā redakcija

2007/0229 (COD)

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM

atbilstīgi Līguma par Eiropas Savienības darbību 294. panta 6. punktam,

par

Padomes nostāju, lai pieņemtu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvu par vienotu pieteikšanās procedūru, lai trešo valstu valstspiederīgajiem izsniegtu vienotu uzturēšanās un darba atļauju dalībvalsts teritorijā, kā arī par vienotu tiesību kopumu trešo valstu darba ņēmējiem, kuri kādā dalībvalstī uzturas likumīgi

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM

atbilstīgi Līguma par Eiropas Savienības darbību 294. panta 6. punktam,

par

Padomes nostāju, lai pieņemtu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvu par vienotu pieteikšanās procedūru, lai trešo valstu valstspiederīgajiem izsniegtu vienotu uzturēšanās un darba atļauju dalībvalsts teritorijā, kā arī par vienotu tiesību kopumu trešo valstu darba ņēmējiem, kuri kādā dalībvalstī uzturas likumīgi

1. VISPĀRĪGS KONTEKSTS

Datums, kad pārskatītais priekšlikums nosūtīts Eiropas Parlamentam un Padomei (dokuments COM(2007) 638, galīgā redakcija – 2007/0229 (COD))	2007. gada 26. oktobris
Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinuma datums	2008. gada 9. jūlijs
Reģionu komitejas atzinuma datums	2008. gada 18. jūnijs
Eiropas Parlamenta nostājas datums (pirmais lasījums)	2011. gada 24. marts
Paredzamais Padomes nostājas pieņemšanas datums	2011. gada 24. novembris

2. KOMISIJAS PRIEKŠLIKUMA MĒRĶIS

Komisijas priekšlikuma mērķis ir divējāds, no vienas puses – ieviest vienotu pieteikšanās procedūru trešo valstu valstspiederīgajiem, kas nolūkā strādāt vēlas uzturēties dalībvalstī, un vienotu (uzturēšanās un darba) atļauju, lai mazinātu birokrātiju, un no otras puses – sniegt vienotu tiesību kopumu visiem darbiniekiem no trešām valstīm, kuri likumīgi uzturas dalībvalstī. Vienots tiesību kopums darbiniekiem no trešām valstīm tiek nodrošināts, nosakot to jomu¹ sarakstu, kurās paredzēta vienlīdzīga attieksme kā pret pilsoņiem.

3. PIEZĪMES PAR PADOMES NOSTĀJU

Padomes nostāja ir gara sarunu procesa rezultāts. Pēc pirmā lasījuma Eiropas Parlamentā 2011. gada 24. martā likumdevēji galīgo vienošanos par vēl neatrisinātajiem jautājumiem

¹ Darba apstākļi, bēdrosanās brīvība, izglītība un arodinācība, diplomu atzīšana, sociālais nodrošinājums, uzkrāto pensiju pārņemšana, nodokļu priekšrocības, piekļuve precēm un pakalpojumiem, tostarp mājokļa ieguves kārtība un konsultāciju pakalpojumi, ko sniedz nodarbinātības dienesti.

panāca 2011. gada 22. jūnija dialoga gaitā. Vienīgais vēl neatrisinātais jautājums bija atbilstības tabulas, kuram šobrīd ir rasts horizontāls risinājums².

Vienošanos par tekstu 2011. gada 29. jūnijā apstiprināja COREPER. LIBE komitejas priekšsēdētājs 2011. gada 15. jūlijā nosūtīja vēstuli Padomes prezidentvalstij, kurā apstiprināja referentu vienošanos (LIBE, EMPL un ēnu referents) par COREPER apstiprināto tekstu un tai pievienoto starpiestāžu deklarāciju un paziņoja, ka ieteiks gan LIBE komitejas locekļiem, gan plenārsēdes dalībniekiem pieņemt tos bez grozījumiem, ja šie teksti tiks formāli nosūtīti Eiropas Parlamentam kā Padomes nostāja. Pamatojoties uz minēto, COREPER 2011. gada 20. jūlijā panāca politisku vienošanos.

Galvenās atšķirības starp kopīgo nostāju un oriģinālo Komisijas priekšlikumu ir izklāstītas turpmāk.

- Piemērošanas jomas precizējums un daži ierobežojumi (3. pants)

Kopīgā nostāja no vienas puses precizē, bet no otras puses ierobežo priekšlikuma piemērošanas jomu.

Pirmkārt, tajā precizēta vienlīdzīgas attieksmes noteikumu piemērošanas joma (3. panta 1. punkta b) apakšpunkts un jaunais c) apakšpunkts), atsaucoties uz divām iespējamo priekšrocību ieguvēju kategorijām – tādi trešo valstu valstspiederīgie, kam ir darba atļauja, un tādi, kas ir uzņemti dalībvalstī ar darbu nesaistītos nolūkos, bet drīkst strādāt. Šīs izmaiņas apstiprina Komisijas vēlmi pēc plašākas piemērošanas jomas, kura aptver arī tos, kas drīkst strādāt, kaut arī viņu uzņemšanai sākotnēji bijis cits mērķis. Tomēr šajos grozījumos norādīts, ka pēdējai kategorijai ir jābūt uzturēšanās atļaujai³.

Otrkārt, tā izslēdz no piemērošanas jomas jūrniekus un tos trešo valstu valstspiederīgos, kas saņem starptautisku aizsardzību, pagaidu aizsardzību vai aizsardzību saskaņā ar valsts tiesību aktiem, jo viņu tiesības ir regulētas citos tiesību aktos.

Treškārt, tā no piemērošanas jomas izslēdz pašnodarbinātus strādājošos. Šai izslēgšanai gan ir tikai deklaratīvs raksturs, jo trešo valstu darba ņēmēju definīcija priekšlikuma 2. panta b) apakšpunktā skaidri norāda, ka ietverti ir tikai tie, kam ir atļauts strādāt apmaksātu darbu.

Visbeidzot, ir iespējams izņēmums – bet tikai attiecībā uz noteikumiem par vienoto procedūru/atļauju – attiecībā uz studentiem un tiem, kam atļauts strādāt ne ilgāk kā 6 mēnešus. Uz šīm divām pēdējām kategorijām joprojām attiecas 12. panta noteikumi par vienlīdzīgu attieksmi.

- Valstu ilgtermiņa vīzu sistēmas paralēla palikšana spēkā (2.panta c) punktā un 3. panta 4. punkts)

Aizstājot vārdus "jebkura atļauja" ar "uzturēšanās atļauja" 2. panta c) punktā, Kopīgā nostāja dalībvalstīm ļauj saglabāt savas ilgtermiņa vīzu sistēmas. Komisijas mērķis bija izveidot vienoto atļauju kā vienīgo darba atļauju, taču, ņemot vērā jaunāko notikumu gaitu šajā jomā

² Rastais horizontālais risinājums ir norādīts Parlamenta, Padomes un Komisijas kopīgajā politiskajā deklarācijā.

³ Saskaņā ar 2002. gada 13. jūnija Regulu 1030/2020, ar ko nosaka vienotu uzturēšanās atļauju formu trešo valstu pilsoņiem.

(Regulas 265/2010 1. panta 1. un 2. punktā noteikts, ka ilgtermiņa vīzu derīguma termiņš nepārsniedz vienu gadu, un ir atzīts, ka šādi dokumenti ir derīgi ceļošanai ES Šengenas zonā), Komisija var piekrist, ka dalībvalstīm tiek atļauts izsniegt ilgtermiņa vīzas paralēli vienotajām atļaujām ar noteikumu, ka tiem migrējošajiem darbiniekiem, kam izsniegts šāds dokuments, ilgtermiņa vīzu pastāvēšana nerada atšķirīgas tiesības.

Pieteikšanās procedūras precizējumi (4., 5., 8. un 10. pants)

Procedūras noteikumi Kopējā nostājā ir sīkāk precizēti. Ņemot vērā Eiropas Parlamenta lūgumu, ir iekļauta atsauce uz iespējamiem pieteikuma iesniedzējiem (trešās valsts valstspiederīgais, viņa darba devējs vai abi). Attiecībā uz noteikumiem par nodevām ir saglabāts samērīguma princips, taču ir pievienots noteikums par nodevas noteikšanu atkarībā no faktiski sniegtajiem pakalpojumiem. Visbeidzot galīgās vienošanās ietvaros pēc Padomes lūguma procedūras termiņš tika pagarināts, un ir noteikts četru mēnešu termiņš pretēji Komisijas sākotnēji ierosinātajam trīs mēnešu termiņam.

- Atļauja uzglabāt papildu informāciju elektroniski vai papīra formātā (6. un 7. pants)

Galīgās vienošanās ietvaros pēc Padomes lūguma dalībvalstīm ir dota iespēja uzglabāt informāciju – kas neiekļaujas saskaņotajā formā⁴ – elektroniski vai atsevišķā papīra formātā dokumentā. Šāda iespēja var kalpot labākai migrācijas kontrolei, taču tas ir arī migrējošā darbinieka interesēs, ja viņam ir pieejama visa informācija saistībā ar viņa nodarbināšanu, kas var palīdzēt novērst ekspluatāciju (piemēram, darba stundas). Taču ir jānodrošina, lai šādu dokumentu pastāvēšanas iespēja nenovestu atpakaļ pie darba atļauju ieviešanas.

- Tiesības uz vienlīdzīgu attieksmi (12. pants)

Kopīgajā nostājā ir pieņemta ierobežotāka pieeja attiecībā uz piekļuvi precēm un pakalpojumiem, ļaujot dalībvalstīm piemērot vienlīdzīgas attieksmes noteikumus tikai tiem, kas patiešām ir nodarbināti (12. panta 2. punkta d) apakšpunkts). Attiecībā uz piekļuvi izglītībai vienlīdzīga attieksme ir garantēta migrantiem darbiniekiem, kas reģistrēti kā bezdarbnieki, tomēr ir iespējami arī citi ierobežojumi saistībā ar nodevām un citiem nosacījumiem, taču kā minimuma garantija ir jānodrošina vienlīdzīga attieksme profesionālās izglītības jomā saistībā ar konkrēto darbu (12. panta 2. punkta a) apakšpunkts).

Tajā pašā laikā pēc Eiropas Parlamenta pieprasījuma noteikumi par vienlīdzīgu attieksmi attiecībā uz sociālo nodrošinājumu ir kļuvuši vērienīgāki nekā sākotnējā Komisijas priekšlikumā, aptverot ne tikai tos, kas pašlaik tiek nodarbināti, bet arī tos, kas ir bijuši nodarbināti vismaz 6 mēnešus un ir reģistrēti kā bezdarbnieki. Turklāt likumdevēji ir vienojušies paplašināt tiesību uz vienlīdzīgu attieksmi piemērošanas jomu attiecībā uz darba apstākļiem un biedrošanās brīvību (12. panta 1. punkta a) un b) apakšpunkts), aptverot arī tos, kas pašlaik nav nodarbināti. Likumdevēji ir saglabājuši tiesības pārnest uzkrātās pensijas saskaņā ar tādiem pašiem nosacījumiem un tādām pašām likmēm, ieviešot tikai dažus legītīmus tehniskus precizējumus (12. panta 4. punkts).

⁴ Saskaņā ar 2002. gada 13. jūnija Regulu 1030/2002, ar ko nosaka vienotu uzturēšanās atļauju formu trešo valstu pilsoņiem.

Ir viens īpašs ierobežojums sociālā nodrošinājuma jomā, proti, ģimenes pabalsti nav jāpiešķir tiem, kas strādā, pamatojoties uz vīzu, vai kuriem atļauts strādāt tikai sešus mēnešus vai mazāk, vai kas ir uzņemti kā studenti (12. panta 2. punkta e) apakšpunkts). Komisija uzsver, ka tā atbalsta vienlīdzīgas attieksmes principa piemērošanu neatkarīgi no dokumenta formāta (vīza vai vienotā atļauja), kas ir migranta darbinieka rīcībā. Taču, ņemot vērā, ka darbiniekiem, kas ir ilgtermiņa vīzu turētāji, būs tiesības uz vienlīdzīgu attieksmi attiecībā uz visām pārējām jomām, izņemot tikai šo vienu konkrēto pabalstu, un tiem būs tiesības uz pilnīgi vienlīdzīgu attieksmi saistībā ar ģimenes pabalstiem pārrobežu situācijā⁵, Komisija neiebilst pret šo jauno noteikumu.

- Transponēšana (32. apsvērums un 16. pants)

Kā jau iepriekš norādīts, vienīgais vēl neatrisinātais jautājums pēc pēdējā dialoga sarunām likumdevēju starpā bija jautājums par atbilstības tabulām, attiecībā uz kuru beidzot ir rasts horizontāls risinājums. Tāpēc pēc Komisijas pamatota pieprasījuma Kopīgās nostājas 32. apsvērumā teikts, ka dalībvalstis ziņojumam par saviem transponēšanas pasākumiem pievienos vienu vai vairākus dokumentus, kuros ir paskaidrota saikne starp direktīvas sastāvdaļām un attiecīgajām daļām valsts transponēšanas instrumentos.

4. SECINĀJUMS

Kopīgā nostāja atbilst Komisijas sākotnējam mērķim vienkāršot procedūras, ieviest vienotu atļauju un aizsargāt migrantus darbiniekus, lai nodrošinātu tiem virkni ar darbu saistītas sociāli ekonomiskās tiesības, pēc iespējas pamatojoties uz vienlīdzīgu attieksmi ar ES darbiniekiem un tādējādi radot vienlīdzīgus spēles noteikumus visā ES. Tādējādi Padomes nostājas teksts pēc būtības lielā mērā ir saskaņā ar Komisijas priekšlikumu, un tāpēc to var atbalstīt.

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 24. novembra Regula (ES) Nr. 1231/2010, ar ko Regulu (EK) Nr. 883/2004 un Regulu (EK) Nr. 987/2009 attiecina arī uz tiem trešo valstu valstspiederīgajiem, uz kuriem minētās regulas neattiecas tikai viņu valstspiederības dēļ